

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาตม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและส่งผลกระทบต่อการทำงานของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโดยตรง ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือ และกระบวนการวิจัยอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงเลือกเอาวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อแก้ปัญหาและเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยไว้ตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล
2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีจำนวน 7 คน ประกอบด้วย

1.1.1 ผู้วิจัยเป็นหัวหน้างานบริหารทั่วไปของโรงเรียน

1.1.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย เป็นข้าราชการครูที่สอนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โดยทำหน้าที่ครูที่ปรึกษาและแนะแนวด้วย ได้ประสบปัญหาทักตนเอง จึงให้ความสนใจและยินดี เข้าร่วมวิจัยจำนวน 6 คน

1.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) จำนวน 20 คน เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2550 ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 4 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 9 คน ได้มาจากการคัดกรองพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน ตามเกณฑ์ที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นโดยอิงระเบียบข้อบังคับของทางโรงเรียน ดังนี้

1.2.1 ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง

- 1) การแต่งกาย เกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ คือการแต่งกายต้องผ่านเกณฑ์ระดับปฏิบัติมาก
- 2) การตรงต่อเวลา เกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ คือการตรงต่อเวลาต้องผ่านเกณฑ์ระดับปฏิบัติมาก
- 3) การทำงานที่ได้รับมอบหมาย เกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ คืองานที่ได้รับมอบหมายต้องผ่านเกณฑ์ ระดับปฏิบัติมาก

1.2.2 ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม

- 1) การรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณ โรงเรียนในเขตรับผิดชอบ เกณฑ์ที่โรงเรียนตั้งไว้ คือต้องทำความสะอาดห้องเรียนหรือความสะอาดบริเวณ โรงเรียนตามหน้าที่เวรรักษาความสะอาดห้องเรียนและเขตบริเวณที่รับผิดชอบอยู่ในระดับปฏิบัติมาก
- 2) ต้องเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนที่จัดขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของกิจกรรมทั้งหมด

1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 53 คน ประกอบด้วย

1.3.1 ผู้วิจัย	จำนวน 1 คน
1.3.2 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย	จำนวน 6 คน
1.3.3 กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน 20 คน
1.3.4 ข้าราชการครู นอกเหนือจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย	จำนวน 2 คน
1.3.5 ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน 20 คน
1.3.6 ผู้นำหมู่บ้าน	จำนวน 4 คน

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยผู้วิจัยได้นำหลักการและขั้นตอนตามแนวคิดของ Kemmis (ประวิต เอรารวรรณ์ . 2545 : 15) ซึ่งประกอบได้กำหนดขั้นตอนการศึกษาเป็น 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกตผล (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ใช้เป็นแนวทางในการวิจัยเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Planning)

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้ศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลและคัดกรองพฤติกรรมวินัย ด้านความรับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 53 คน โดยร่วมกัน กำหนดเกณฑ์และคัดกรองพฤติกรรมของนักเรียนตามกรอบการวิจัย ผู้ปกครอง และนักเรียน รับทราบ จากการคัดกรองพฤติกรรม จำนวนนักเรียนทั้งหมด 53 คน ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบตามกรอบการวิจัย จำนวน 20 คน

สภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนค่อนข้างมาก นักเรียนบางส่วนแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มาโรงเรียนสายไม่ทันเข้าแถวเคารพ ธงชาติ ไม่รับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย ไม่เอาใจใส่ในการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและ บริเวณที่รับผิดชอบ สภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ซึ่งไม่สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด สมควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพโดยเร็ว ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมระดมความคิดเห็นและกำหนด เป้าหมายในการพัฒนาร่วมกัน โดยการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาและตัดสินใจเลือกกิจกรรมในการพัฒนาตามลำดับดังนี้

1. เลือกปัญหา การดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านกอก อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
2. กำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหา โดยกำหนดกลยุทธ์และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามลำดับดังนี้ กิจกรรมอบรมทูททูต กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน
3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. กำหนดระยะเวลาโดยดำเนินการ
 - 4.1 ศึกษาสภาพปัญหา ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550
 - 4.2 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551
5. จัดทำแผนปฏิบัติการ ปฏิทินการปฏิบัติงาน กำหนดวิธีการทำงาน ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยโดยดำเนินการตามปฏิทิน เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาทำการวิจัย

ตารางที่ 1 แผนปฏิบัติการ (Action Plan)

กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	การเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	แหล่งข้อมูล
1. ร่วมด้วยช่วยกัน	เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ	1 มกราคม 2551 31 มีนาคม 2551	กลุ่มผู้วิจัย 7 คน นักเรียน 20 คน ผู้ปกครอง นักเรียน 20 คน กลุ่มผู้วิจัย 7 คน	- การบันทึกการประชุม ผู้ปกครองและนักเรียน	แบบบันทึกการประชุม ผู้ปกครองและนักเรียน	- นักเรียน - ผู้ปกครอง - นำหมู่บ้าน
2. อบรมพุทธบุตร	เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ	4-5 มกราคม 2551 2551	นักเรียน 20 คน ผู้ปกครอง นักเรียน 20 คน	การบันทึกการอบรมของนักเรียน	-แบบประเมิน -แบบสัมภาษณ์	- นักเรียน - ผู้วิจัย/ผู้ร่วมวิจัย ข้าราชการครู 2 คน
3. นักเรียนตัวอย่าง	เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ	16 มกราคม 2551 ถึง 31 มีนาคม 2551	กลุ่มวิจัย 7 คน นักเรียน 20 คน ครู 2 คน	- การบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง - การสังเกต	- แบบบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง - แบบประเมิน	นักเรียนผู้วิจัย/ผู้ร่วมวิจัย ข้าราชการครู 2 คน
4. คลินิกนักเรียน	ให้คำปรึกษาช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล	16 มกราคม ถึง 31 มีนาคม 2551	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 7 คน นักเรียน 20 คน	- การประเมิน - การสัมภาษณ์	- แบบประเมิน - แบบสัมภาษณ์	นักเรียนผู้ร่วมวิจัย เพื่อนของนักเรียน

กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	การเก็บรวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	แหล่งข้อมูล
5. การเยี่ยมบ้าน	เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบนักเรียน	16 มกราคม 2551 ถึง 31 มีนาคม 2551	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 7 คน นักเรียน 20 คน ผู้ปกครอง 20 คน	- การสัมภาษณ์ - การประเมิน	- แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมิน	นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ร่วมวิจัย
5. ครูประจำหมู่บ้าน	เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบนักเรียน	16 มกราคม 2551 ถึง 31 มีนาคม 2551	กลุ่มผู้ร่วมวิจัย 7 คน นักเรียน 20 คน ผู้ปกครอง 20 คน	- การสัมภาษณ์ - การประเมิน	- แบบสัมภาษณ์ - แบบประเมิน	นักเรียน ผู้ปกครอง ผู้ร่วมวิจัย และผู้นำหมู่บ้าน

2. การปฏิบัติการ (Action)

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ(Action Plan) กิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรมตามเวลาที่กำหนด ประกอบด้วย กิจกรรมอบรมพหุยุทธบุตร กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลินิกนักเรียน กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหา

เริ่ม 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550

- 1.1 ถัดกรองเด็กเป็นรายบุคคล
- 1.2 เลือกปัญหา
- 1.3 ประเมินวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและต่อส่วนรวมก่อนการพัฒนา
- 1.4 กำหนดแนวทางเพื่อแก้ปัญหา
- 1.5 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.6 กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการ (1 มกราคม 1551 ถึง

31 มีนาคม 2551)

1.7 จัดทำแผนปฏิบัติการ ปฏิทินการปฏิบัติงาน

2. ดำเนินการตามกิจกรรมที่วางแผนไว้ คือ

2.1 กิจกรรมสร้างความตระหนัก ใช้กิจกรรมดังนี้คือ

2.1.1 กิจกรรมอบรมพหุบุตร

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียนด้านความรับผิดชอบกลุ่มเป้าหมายและนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ทุกคน โดยการ จัดอบรม จำนวน 2 วัน 1 คืน ใช้แบบบันทึกการสังเกตนักเรียนเป็นรายบุคคล ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล โดยการดำเนินการดังนี้

ขั้นที่ 1 จัดประชุมชี้แจง และระดมความคิดในการจัดดำเนินการอบรม เพื่อเตรียมการดังนี้

1.1 เสนอโครงการ และขออนุมัติงบประมาณในการดำเนินการ

1.2 เตรียมบุคลากรในการดำเนินการ คณะดำเนินงานแต่ละฝ่ายรวมทั้งวิทยากร ที่จะให้การอบรม

1.3 เตรียมวัสดุ – อุปกรณ์ เอกสารให้ความรู้ และสถานที่อบรม

1.4 กำหนดเวลาการอบรม ระหว่างวันที่ 4 - 5 มกราคม พ.ศ. 2551

ขั้นที่ 2 ดำเนินการอบรมตามหลักสูตรการอบรมปลูกฝังคุณธรรม และจริยธรรม ของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ให้ความรู้และฝึกปฏิบัติ ตามที่กำหนดในหลักสูตรการฝึกอบรม

ขั้นที่ 3 บันทึกและสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในขณะอบรม

ขั้นที่ 4 สะท้อนผล

4.1 ประชุมคณะผู้ร่วมวิจัยและคณะดำเนินการจัดอบรม เกี่ยวกับพฤติกรรม ที่เกิดขึ้นจากการอบรม

4.2 ประเมินผลการดำเนินงานและพฤติกรรมนักเรียน

2.2 กิจกรรมพัฒนา ใช้กิจกรรมดังต่อไปนี้

2.2.1 กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ โดยเชิญผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำหมู่บ้าน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มารับทราบปัญหา พร้อมกับนักเรียนในปกครอง แล้วหาแนวทางในการแก้ปัญหาโดยสร้างข้อตกลง ร่วมกันให้ความสำคัญกับนักเรียนที่ปัญหาให้ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียน ได้แสดงบทบาท ในการดูแลอย่างใกล้ชิด ใช้แบบบันทึกการประชุม-แบบบันทึกการสังเกต-ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล ใช้เวลา ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2551

2.2.2 กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง

เป็นกิจกรรมที่ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเสนอชื่อนักเรียนแต่ละห้องที่มีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้าน เป็นรายเดือน เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ใครได้คะแนนมากที่สุด ในแต่ละด้าน จะมอบเกียรติบัตรและรางวัลในวันสิ้นเดือน ตอนเช้าหน้าเสาธง หลังเคารพธงชาติ ใช้แบบบันทึกการประชุม แบบบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง และแบบสังเกต ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มดำเนินการใน ระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2551

2.2.3 กิจกรรมคลินิกนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่ให้กลุ่มผู้ร่วมวิจัยร่วมให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้วิจัย จำนวน 7 คน จัดกิจกรรมการบริการให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำปฏิทินการปฏิบัติกิจกรรม ให้ความสำคัญเป็นพิเศษสำหรับนักเรียนที่ยังไม่มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทางที่ดีขึ้น ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการประเมินนักเรียนเป็นรายบุคคลในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงในรายวิชาแนะแนว

2.2.4 กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันออกเยี่ยมบ้านนักเรียนพร้อมกันทั้ง 7 คน ใช้เวลาไปเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ สร้างความเป็นกันเอง และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน โดยให้ความสำคัญกับการเยี่ยมบ้านของนักเรียนที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ส่วนบ้านนักเรียนที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีแล้วจะเป็นการไปเยี่ยมเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ผู้ปกครองและส่งเสริมให้รักษาระเบียบวินัยที่ดีต่อไป ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบบันทึกการสังเกต ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ในระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง หลังเลิกเรียน

2.2.5 กิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

เป็นกิจกรรมที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยกำหนดขึ้นมาเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้แบ่งหน้าที่ครูที่รับผิดชอบเป็นรายหมู่บ้านดังนี้ (คำสั่งโรงเรียนที่ 5/2550)

- 1) หมู่ที่ 2 บ้านกอก ตำบลผาเสวย
ผู้รับผิดชอบ นายบุญเพียง แทบสี (ผู้วิจัย)
- 2) บ้านกอกหมู่ 11 ตำบลผาเสวย
ผู้รับผิดชอบ นายตระกูล สุวรรณศรี นางสิริวรรณวดี หลักคำ
- 3) บ้านโคกกลาง หมู่ 3 ตำบลผาเสวย
ผู้รับผิดชอบ นายอนุพันธ์ บุญสาร นางพรเพ็ญ โชติบุญ
- 4) บ้านหนองแสงน้อย หมู่ 4 ตำบลผาเสวย
ผู้รับผิดชอบ นางอรุณรัตน์ จันทะลือ
- 5) บ้านหนองไผ่นพคุณ หมู่ 5 ตำบลผาเสวย
ผู้รับผิดชอบ นายอำนาจ แก้วบุญใส

ผู้รับผิดชอบแต่ละหมู่บ้านประสานงานกับผู้นำหมู่บ้านเพื่อสอบถามความเป็นอยู่ การปฏิบัติตนต่อสังคม และหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยให้ความสำคัญกับผู้นำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านเท่ากัน ใช้แบบสัมภาษณ์ผู้นำหมู่บ้าน และแบบบันทึกการประเมินในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551 ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงหลังเลิกเรียน

2.3 การประเมินผลการเสริมสร้างวินัย ดำเนินการโดยใช้เครื่องมือดังนี้

2.3.1 แบบประเมิน

2.3.2 แบบสัมภาษณ์

3. การสังเกต (Observation) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมข้างต้น คือ กิจกรรมอบรมพุทธบุตร กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมคลีนิกนักเรียน กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประเมิน และบันทึกการประชุมผู้ปกครองและนักเรียน แบบบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ระหว่างวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2551 ถึง วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2551

4. การสะท้อนผล (Reflection) หลังจากปฏิบัติตามแผนที่กำหนด ผู้วิจัยข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามกิจกรรมพัฒนาทุกกิจกรรมมาสะท้อนผลตาม กรอบการวิจัย การเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2 ด้าน ว่าบรรลุตามกับเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และสะท้อนผลตามกิจกรรมพัฒนาโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ตัดสินใจร่วมกัน ในส่วนที่เป็นจุดอ่อนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและจุดแข็งที่ต้องเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีเครื่องมือที่ใช้อยู่ 4 ประเภท แต่ละประเภทมีวิธีสร้างและหาคุณภาพดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกการประชุมของผู้ร่วมวิจัย ผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการตามกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน จำนวน 2 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 2 ครั้ง เดือนละ 1 ครั้ง
2. แบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบที่ผู้วิจัยจัดสร้างขึ้นแบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง จำนวน 3 ฉบับ คือ

2.1 ฉบับที่ 1 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ นักเรียนและเพื่อนของนักเรียน

ในการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกนักเรียน เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 รายการสัมภาษณ์ 10 ข้อ

2.2 ฉบับที่ 2 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน

ในการดำเนินการตามกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

2.3 ฉบับที่ 3 ใช้สำหรับการสัมภาษณ์ ผู้นำหมู่บ้านที่นักเรียนอาศัยอยู่

ในการดำเนินการตามกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

3. แบบประเมิน เป็นแบบที่ผู้วิจัยใช้ประเมินการปฏิบัติและพฤติกรรมของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยแบบประเมินจัดทำจำนวน 4 ชุด จำแนกการใช้ดังนี้

3.1 ชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูล จากการประเมินพฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกด้านความรับผิดชอบ จากการดำเนินการตามกิจกรรมอบรมพหุทฤษฎี

3.2 ชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกด้านความรับผิดชอบจากการดำเนินการตามกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง

3.3 ชุดที่ 3 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออก จากการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกนักเรียน

3.4 ชุดที่ 4 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อบันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกจากการดำเนินการตาม

กิจกรรมเยี่ยมบ้าน

3.5 ชุดที่ 5 สำหรับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 7 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อใช้บันทึกข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมที่แสดงออก จากการดำเนินการตามกิจกรรมครูประจำหมู่บ้าน

4. แบบบันทึกชื่อนักเรียนตัวอย่าง ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเดือนละ 1 ครั้ง จำนวน 2 ครั้ง สำหรับผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย และครู รวม 8 คน สำหรับนักเรียนจำนวน 20 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน

5. แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัย จำนวน 20 ข้อ ใช้เก็บข้อมูลเปรียบเทียบ การพัฒนาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายก่อนและหลังกิจกรรมอบรมพุทธบุตร

4. วิธีสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แยกตามประเภทของเครื่องมือ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ดังนี้

4.1 การสร้างแบบบันทึกการประชุม

ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกการประชุมจากเอกสาร ตำราและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ “การวิจัยปฏิบัติการ” (ประวิต เอราวรรณ . 2545 :102) “การวิจัยเบื้องต้น” (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100) “คู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรมระดับประถมศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 46) และ “แนวการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและ อนามัย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541: 84) “แนวทางการจัดค่าย และกิจกรรมการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดี” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 86)

4.1.1 นำแบบบันทึกการประชุมที่ สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบ พิจารณาความเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.1.2 นำแบบบันทึกการประชุมที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมในเชิงโครงสร้างและ เนื้อหาประกอบด้วย

1) นายเวทิน พันธุ์จันทร์ ตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านกอกวิทยาคม
วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา
ภาษาการวิจัย

2) นายประดิษฐ ญาณกาย ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 วุฒิการศึกษา กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)
ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมทางด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
การวิจัยการศึกษา

3) นางประภัสสร สวงนกลั่น ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการ
โรงเรียนสมเด็จพระพิทยาคม อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา กศ.ม.
(หลักสูตรและการสอน) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านการวัดและประเมินผล
การวิจัยการศึกษา

4) นายศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิรัตน์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
วุฒิการศึกษา กศ.ม (วัดผลทางการศึกษา) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านการวัดและประเมิน
ผลการวิจัยการศึกษา

5) นางเพ็ญศรี บุตรโคตร ตำแหน่ง ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชน
บ้านบุ่งเลิศ อำเภอเมยวดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 วุฒิการศึกษา ศศ.ม.
(ไทยคดีศึกษา) ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมิน
ผลการวิจัยการศึกษา

4.1.3 นำแบบบันทึกการประชุม ที่ได้มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและ
นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

4.1.4 นำแบบบันทึกการประชุมมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
เพื่อเตรียมนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์

4.2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ จากเอกสารและตำราและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ
“การวิจัยปฏิบัติการ” (ประวิต เอราวรรณ์ . 2545 : 40) “การวิจัยเบื้องต้น” (บุญชม ศรีสะอาด .
2545 :105) “คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรมระดับประถมศึกษา”
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 123) และ “แนวการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและ
อบายมุขสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2541: 102) “แนวทางการจัดค่ายและกิจกรรมการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดี”

(กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 45)

4.2.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม

4.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง ประกอบไปด้วย 5 ท่าน ตามข้อ 4.1.2

4.2.4 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

4.3 การสร้างแบบประเมิน

4.3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน

4.3.2 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

เหมาะสม

4.3.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง ประกอบไปด้วย 5 ท่าน ตามข้อ 4.1.2

4.3.5 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4 การสร้างแบบบันทึกรายชื่อนักเรียนตัวอย่าง

4.4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบบันทึกรายชื่อนักเรียนตัวอย่าง จากเอกสาร ตำราและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง คือ “คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าทีพลเมือง-ศีลธรรมระดับประถมศึกษา” (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 52) และ “แนวทางการจัดกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและอบายมุข สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดังกวดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

2541 : 65) “แนวทางการจัดค่ายและกิจกรรมการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมืองดี”

(กระทรวงศึกษาธิการ . 2546 : 65)

4.4.2 นำแบบบันทึกรายชื่อนักเรียนตัวอย่าง ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบพิจารณาความเหมาะสมแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4.4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง ประกอบไปด้วย 5 ท่าน ตามข้อ 4.1.2

4.4.4 จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.5 การสร้างแบบทดสอบ

4.5.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ

4.5.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง
เหมาะสม

4.5.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้
ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้งหนึ่ง ประกอบด้วย 5 ท่าน ตามข้อ 4.1.2

4.5.5 จัดพิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยวิธีการดังนี้

1. จากบันทึกการประชุมของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้
นำหมู่บ้าน กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาเพื่อเสริมสร้างวินัยด้าน
ความรับผิดชอบของนักเรียน จากการค้าเนินการในการศึกษาปัญหาและการดำเนินการแก้ปัญหา

2. จากแบบประเมินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ จากการ
ดำเนินการตามกิจกรรมอบรมพหุขนุตร กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน กิจกรรมคลินิกนักเรียน
และกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ระหว่างปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหา และการดำเนินการ
เสริมสร้างวินัย

3. จากแบบสัมภาษณ์ครู ผู้ปกครอง ผู้นำหมู่บ้าน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
การเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบจากการดำเนินการตามกิจกรรมคลินิกนักเรียน
กิจกรรมเยี่ยมบ้าน และกิจกรรมครูประจำหมู่บ้านระหว่างศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการ
เสริมสร้างวินัย

4. แบบเสนอข้อื่อนักเรียนตัวอย่าง ตามกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวม
ข้อมูล 2 ครั้ง ระหว่างปฏิบัติงานในการศึกษาสภาพปัญหาและการดำเนินการเสริมสร้างวินัย

5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึง
วันที่ 31 มีนาคม 2551 แบ่งเป็น 2 ครั้งได้ดังนี้

5.1 การศึกษาสภาพปัญหา ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2550 ถึง 31 มกราคม 2551

5.2 การดำเนินการเสริมสร้างวินัยระหว่างวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2551 ถึง

31 มีนาคม 2551

6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำข้อมูลที่รวบรวมได้ด้วยเทคนิคต่าง ๆ ยึดหลักสามเส้า (Triangulation Technique) ตามที่กำหนดในแผนปฏิบัติการ จากการดำเนินตามกิจกรรมพัฒนาแต่ละกิจกรรมมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามกรอบการวิจัย

2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ แบบเสนอชื่อนักเรียนตัวอย่าง จากการดำเนินกิจกรรม การพัฒนาการทุกกิจกรรม แล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูล และนำเสนอ โดยวิธีการบรรยาย (Narrative)

3. การแปลผลข้อมูล จากแบบประเมินตามเกณฑ์ การแปลผลมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 :105)

4.51 - 5.00	ระดับปฏิบัติ	มากที่สุด
3.51 - 4.00	ระดับปฏิบัติ	มาก
2.51 - 3.50	ระดับปฏิบัติ	ปานกลาง
1.51 - 2.50	ระดับปฏิบัติ	น้อย
1.00 - 1.50	ระดับปฏิบัติ	น้อยที่สุด

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายต้องผ่านเกณฑ์ ระดับมากทุกคน

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติพื้นฐานช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการดำเนินการตามกิจกรรมร่วมด้วยช่วยกันและกิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ย
2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. ร้อยละ